

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/357/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7817205388
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Slobodník
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7817205388.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Slobodníka a sudcov JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Andreja Šalatu v spore žalobcov 1. M. L., E.. X.XX.XXXX, D. Z., X. XXX, 2. W. L., E.. XX.XX.XXXX, D.Á. Z., X. XXX, zast. JUDr. Viktóriou Kerekešovou, Rožňava, Šafárikova 71, proti žalovaným 1. Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava, Mlynské Nivy 1, IČO: 31 320 155, 2. Platiť sa oplatí, s.r.o., Bratislava, Košická 56, IČO: 45 684 618, o neplatnosť zmluvy a nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalobcov proti rozsudku 6Csp/102/2017-109 z 22.3.2018 Okresného súdu Rožňava

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd“) rozsudkom žalobu zamietol a stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozsudku o. i. uviedol, čoho sa žalobcovia pôvodne podanou žalobou domáhali, a ako ju odôvodnili, že podaním z 28.6.2017 žiadali zmenu žaloby, v zmysle ktorej „Súd určuje, že Zmluva o bezúčelovom úvere č. XXX/XXXXXX/XX-XXX/XXX z 12.5.2008 uzavretá medzi žalobcami a žalovaným 1/ je absolútne neplatná“, alternatívne „Súd určuje, že Zmluva o bezúčelovom úvere č. XXX/XXXXXX/XX-XXX/XXX z 12.5.2008 uzavretá medzi žalobcami a žalovaným 1/ je bezúročná a bezpoplatková“ a zároveň „Súd určuje, že právne úkony žalovaných smerujúce k realizácii výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Krásnohorské Podhradie, obce Krásnohorské Podhradie, okresu Rožňava evidované Katastrálnym odborom Okresného úradu Rožňava na LV č. XXX, k parcelám registra „C“ parc. č. 114 o výmere 490 m² - zastavané plochy a nádvorcia a parcele č. 115/1 o výmere 328 m² - záhrady a k stavbe súpisné číslo 455 na parcele číslo 114 - rodinný dom sú neplatné“. Žalobcovia vytýkali skutočnosť, že zmluva je neurčitá a odkazuje na prílohy, ktoré nie sú zmluvnými stranami podpísané, ako to vyžaduje bod 14.2 samotnej zmluvy. Mali tiež za to, že zmluva neobsahuje zákonné náležitosti v zmysle § 4 zákona o spotrebiteľských úveroch a obsahuje množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, ako napr. neplatnú rozhodcovskú doložku, neplatnú dohodu o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, neplatné prenesenie dôkazného bremena v otázke riadneho oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami, uvedenie neúplných a nejasných informácií o poskytnutom úvere, pričom sa jednalo o formulárovú, typovú a predtlačенú zmluvu. Nakoľko v zmluve nie sú dojednané podmienky zosplatnenia úveru, len odkaz na všeobecné obchodné podmienky, aj zosplatnenie je možné považovať za neplatné. Za rovnako neplatné považujú žalobcovia úkony smerujúce k realizácii záložného práva, keď banka namiesto transparentného spôsobu vymoženia dlžnej sumy prostredníctvom podania na príslušný súd postúpila svoju pohľadávku na žalovaného 2/, ktorý následne inicioval dražobné konanie. Žalobcovia argumentovali o svojom naliehavom právnom záujme z dôvodu ich momentálnej situácie, keď im

hrozí nenapraviteľná ujma v súvislosti s realizáciou výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti, v ktorej bývajú, na dobrovoľnej dražbe, pričom žalovaní nemôžu garantovať nezávislý a nestranný výkon záložného práva. Rovnako uviedli, že vzhľadom na nejasný právny stav, považujú za potrebné trvať aj na pasívnej procesnej legitímácii žalovaného 2/.

3. Súd uznesením č.k. 6Csp/102/2017-57 z 29.1.2018 pripustil zmenu žaloby tak, ako to navrhovali žalobcovia vo svojom podaní z 28.6.2017 a po vykonanom dokazovaní a oboznámením sa s listinnými dôkazmi zistil, že žalobcovia ako spoludlžníci so žalovaným 1. dňa 12.5.2008 uzatvorili Zmluvu o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky reg. č. XXX/XXXXXX/XX-XXX/XXX, na základe ktorej im boli poskytnuté peňažné prostriedky bez skúmania účelu použitia vo forme úveru vo výške 1.000.000,- Sk (33.193,91 €), s mesačnou splátkou vo výške 7.362,- Sk (244,37 €) a celkovým počtom anuitných splátok 240, RPMN bola určená na 6,76 %, stanovená bola fixná úroková sadzba na obdobie 5 rokov vo výške 6,34 %, zároveň bol stanovený aj úrok z omeškania vo výške 3 % ročne. Predmetný úver poskytnutý žalobcom na základe Zmluvy o úvere bol zabezpečený v zmysle článku 11 predmetnej Zmluvy o úvere záložným právom k nehnuteľnostiam, ktorého účelom bolo zabezpečenie pohľadávok žalovaného 1. z predmetnej zmluvy. Pri uzavretí predmetnej zmluvy na zabezpečenie pohľadávky žalovaného 1. voči žalobcom, žalovaný 1. ako záložný veriteľ a žalobcovia ako záložcovia uzavreli 12.5.2008 Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam reg. č. XXX/XXXXXX/XX-XXX/XXX, na základe ktorej bolo zriadené záložné právo žalovaného 1. k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobcov zapísaných na liste vlastníctva č. 511, okres Rožňava, obec Krásnohorské Podhradie, katastrálne územie Krásnohorské Podhradie, parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape, parcelné číslo 114, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 490 m², parcelné číslo 115/1, druh pozemku: záhrady o výmere 328 m², stavby: číslo súpisné stavby 455 na parcele č. 144, druh stavby: rodinný dom, so spoluvlastníckym podielom oboch žalobcov 1/2. Z oznámenia o začatí výkonu záložného práva z 5.5.2017 vyplýva, že žalovaný 2/ oznámil žalobcom začatie výkonu záložného práva na základe úverovej zmluvy z 12.5.2008, formou dobrovoľnej dražby, zároveň žalobcov poučil, že žalovaný 1. môže od realizácie dražby upustiť, ak schváli splatenie dlhu formou mimoriadneho splátkového kalendára.

4. Súd po citácii § 137 písm. c/ CSP, § 39 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 31.07.2008, t.j. v čase uzavretia Zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 497 zákona č. 513/1991 Z.z. Obchodného zákonníka v znení účinnom do 7.11.2008, t.j. v čase uzavretia Zmluvy sa primárne zaoberal otázkou, ktorou sa súd zaoberá pri riešení jednotlivých sporov, a to otázkou aktívnej (na strane žalobcu) a pasívnej (na strane žalovaného) vecnej legitímácie strán sporu a dospel k záveru, že žalovaný 2. nie je pasívne legitimovaným subjektom, nakoľko v žalovanom úverovom vzťahu, ani záložnom vzťahu nevystupoval vôbec, až pri výkone záložného práva v prospech žalovaného 1. vystupoval ako dražobník podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších predpisov, a teda nie je priamym účastníkom právneho vzťahu medzi žalobcami a veriteľom - žalovaným 1., ktoré vznikli na základe Zmluvy o úvere, preto z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2., súd žalobu voči nemu zamietol. Z obsahu zmluvy usúdil, že ide o zmluvu o úvere podľa Obchodného zákonníka a nejedná sa o zmluvu uzavretú podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, nakoľko v § 1 ods. 2 je negatívne vymedzené, čo nie je spotrebiteľským úverom. Spotrebiteľským úverom nie je úver nad hodnotu v Sk zodpovedajúcu 20 000 €. Keďže žalobcovia čerpali úver vo výške 1.000.000,- Sk (33.193,91 €) a zmluva bola uzavretá 12.5.2008, nemôže ísť o zmluvu spotrebiteľskú uzavretú podľa zákona č. 258/2001 Z. z., ale jedine o zmluvu o úvere uzavretú podľa Obchodného zákonníka, napriek tomu, že sám žalovaný 1. v bode 14.9 Zmluvy o úvere nesprávne uvádza, že sa jedná o zmluvu spotrebiteľskú, uzavretú podľa z. č. 258/2001 Z.z.. Z uvedeného vyplýva, že na Zmluvu o úvere a Záložnú zmluvu sa nevzťahujú ustanovenia právnej úpravy spotrebiteľských úverov tak, ako tým argumentovali žalobcovia a podstatným pre posúdenie nároku žalobcov bola podľa názoru súdu tá skutočnosť, že okrem právnej úpravy tvrdenej žalobcami, ktorá sa nevzťahuje na daný právny nárok, žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy, pretože v súlade s § 137 písm. c) CSP by prípadným aj vyhovením žaloby žalobcov sa neodstránil sporný stav vo veci, pretože nebola by ustálená výška plnenia vyplývajúceho zo Zmluvy, a teda rozsah peňažného záväzku žalobcov, ktorý na základe vyššie uvedenej zmluvy žalobcom reálne vznikol. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že žalobcovia v danom prípade nepreukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení a nesplnili tak jednu zo základných procesných podmienok úspešnosti žaloby o určení vyplývajúcej z § 137 písm. c) CSP, preto súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

5. Výrok o trovách konania súd odôvodnil s poukazom na § 255 ods. 1, 2, § 257 a § 262 ods. 1 a 2 CSP. Úspešnou stranou sporu v konaní bola strana žalovaného 1. a 2., ktorá by tak mala nárok na náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom. Súd však aplikoval ustanovenie § 257 CSP, a úspešným žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznal, a to z dôvodu existujúcich okolností danej veci a to, že žalobcovia ako zmluvné strany Zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky reg. č. XXX/XXXXXX/XX-XXX/XXX z 12.5.2008 sa v zmysle článku 14.9 predmetnej zmluvy, ako aj následných vyjadrení žalovaných dôvodne mohli mylne pokladať za spotrebiteľov, a tak sa domáhať ochrany svojich práv, keď sám žalovaný 1., ich týmto spôsobom uviedol do omylu, a teda nie je možné jednoznačne pričítať zavinenie za iniciovanie súdneho konania len žalobcom.

6. Rozsudok napadli včas podaným odvolaním žalobcovia z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP a navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Tvrdili, že žalovaný 1. počas celého procesu uzatvárania zmlúv so žalobcami zdôrazňoval ich spotrebiteľské postavenie, ako aj skutočnosť, že ich zmluvný vzťah je uzatvorený v súlade so zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj v súlade s § 497 až § 507 OZ a táto skutočnosť je uvedená priamo v uvedenej zmluve o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky v čl. 14 bod 14.9. Po citácii § 49 OZ uviedol, že omyl vo vóli je právne významný pri dvoch skutkových situáciách, a to ak omyl vyvolal druhý účastník zmluvy z nedbanlivosti alebo druhý účastník omyl síce takto nevyvolal, ale využil omyl mýliaceho sa vo svoj prospech, ako aj ak omyl vyvolal druhý účastník úmyselne (Istivo). Pri uvedených úvahách žalobcovia sa dôvodne domnievajú, že omyl spočívajúci v uvedení nesprávnej právnej úpravy zmluvného vzťahu vyvolal žalovaný 1. úmyselne, nakoľko je vysoko nepravdepodobné, že pri poskytovaní úverov a pôžičiek s niekoľkoročnou históriou by nepoznal právnu úpravu, ktorá tieto zmluvné vzťahy upravuje. Napriek tomu, že súd v napadnutom rozsudku vylučuje úpravu zmluvného vzťahu strán sporu v zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 31.7.2008, nemožno súhlasiť s jeho konštatáciou, že zmluvný vzťah strán sporu sa riadi výlučne § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení účinnom do 7.11.2008. Z rozhodnutí súdov SR všetkých stupňov vyplýva jednoznačný záver, že niet žiadneho dôvodu, aby na predmetnú vec spotrebiteľskej povahy nemala dopadať právna ochrana vyplývajúca z § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 24Co/486/2016, ako aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/146/2011. V závere uviedli, že ich záväzok vznikol zo zmluvy, ktorá predstavuje tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah podľa Obchodného zákonníka, ale predmetná zmluva je súčasne spotrebiteľskou zmluvou a na žalobcov je potrebné hľadieť ako na spotrebiteľov, nakoľko pri jej uzavieraní nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a teda na právny vzťah založený zmluvou o úvere je potrebné aplikovať aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, teda § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

7. Žalovaný 1. vo svojom vyjadrení k odvolaniu nespochybnil spotrebiteľský charakter vzťahu vyplývajúceho z uzatvorenej zmluvy, ani postavenie spotrebiteľov, ktoré žalobcovia nepochybne majú. Úverová zmluva však rovnako jednoznačne nespadá pod „režim“ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Táto skutočnosť vyplýva z § 1 ods. 2 písm. e) uvedeného zákona, podľa ktorého sa tento zákon nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru do hodnoty v Sk zodpovedajúcej 200 € a nad hodnotu v Sk zodpovedajúcu 20.000 €. Zo samotného znenia zákona je zjavné, že vyracia jediný argument žalobcov použitý v ich odvolaní.

8. V odvolacej replike žalobcovia nesúhlasili s tvrdením žalovaného o diskvalifikovaní tohto úveru z režimu spotrebiteľských úverov na základe § 1 ods. 2 písm. e) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, nakoľko prostriedky z tohto úveru boli poskytnuté aj na výplatu iných spotrebiteľských úverov, ktoré čerpali žalobcovia od žalovaného 1. pred uzavretím Zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky. Z uvedeného dôvodu namietajú nesprávne skutkové zistenia súdom prvej inštancie, ako aj nesprávne právne posúdenie veci. Poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/192/2016 z 31.10.2017, v ktorom tento uvádza: „Súdna ochrana veriteľov nemôže byť taká bezbrehá, že veriteľ poskytne spotrebiteľovi množstvo spotrebiteľských úverov, postupne ich bude prefinancovávať, až kým neprekročí hranicu pôsobnosti zákona o spotrebiteľských úveroch a takýmto spôsobom sa zbaví zodpovednosti, ktorú by inak niesol podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Naviac, pri prefinancovaní nesplatených úverov nie je nijako zohľadnené, či staré úvery nie sú bezúročné a bez poplatkov pre absenciu obligatórnych náležitostí. Reštrukturalizácie úverov sú pomerne bežné, no pri nerešpektovaní princípov vyplývajúcich zo spotrebiteľských úverov môže dôjsť k ich závažnému

narušení. Najčastejšie tým, že sa opakovaným úverovaním spotrebiteľ ocitne mimo ochrany dôležitých noriem práva vyplývajúceho zo spotrebiteľských úverov, a to napriek tomu, že dohodol spotrebiteľské úvery. Poskytnutie nového úveru a navyše bez zachovania kontinuity ochrany normami predpisov o spotrebiteľských úverov je spojené so spoločensky nežiaducimi rizikami. Po prvé ide o riziko, že neskorším úverom si banka preplatí aj plnenie z nečestných klauzúl. Okrem iného môže ísť napríklad o úroky (zmluvné) aj po splatnosti a úročenie nad zákonom stanovený administratívny limit úrokov z omeškania, a teda v rozpore s § 517 ods. 2 OZ v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z., príp. o neprijateľné poplatky alebo plnenie úrokov napriek bezúročnosti úveru. Po druhé ide o riziko, že neskorším úverom banka prekryje iné neprijateľné podmienky dojednané v skoršom úvere, napríklad neprijateľnú zmluvnú podmienku o predčasnom splatení (de fault) a iné. Tým, že novším úverom si banka doslova vytvorí stav na úhradu pohľadávky zo skoršieho úveru, môže sa spoliehať na to, že nikto nikdy sa už nebude zaoberať zmluvnými podmienkami skoršieho už „splateného“ úveru. Po tretie môže ísť o riziko, že sa dlžníci dostanú mimo úroveň ochrany pravidiel, ktoré dopadajú na spotrebiteľské úvery. Ide o typický prípad, keď na úhradu viacerých spotrebiteľských úverov sa poskytne nový vyšší úver, a to vo výške, ktorá je mimo rámec spotrebiteľských úverov. Spotrebiteľia sa tak dostávajú do nepriaznivejšej sféry úverovania mimo pravidiel pre spotrebiteľské úvery, teda sa im zhoršuje právna situácia, hoci plnia účelom výplaty skorších úverových záväzkov, ktoré plynú zo spotrebiteľských úverov. Rizikom je aj preplatenie plnení z premičaných práv a ii. Pravidlá pre spotrebiteľské úvery predpokladajú ochranu vrátane eurokonformného výkladu zákonov pre prípad, že veriteľ poskytol úver za takých okolností, že sa spotrebiteľia zmluvnými konštrukciami ocitli zo sféry spotrebiteľských úverov mimo tejto sféry, napr. cit., Členské štáty zabezpečia, že úverové zmluvy neznižujú, na škodu spotrebiteľa, ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré vyplývajú alebo sú v zhode s touto smernicou. ... Členské štáty taktiež zabezpečia, aby sa ustanovenia, ktoré prijímú na vykonanie tejto smernice, neobchádzali v dôsledku formulácie dohôd, najmä však formou rozdelenia čiastky úveru do niekoľkých dohôd (čl. 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, ďalej aj smernica Rady 87/102/EHS).“

9. Odvolací súd bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods.1 CSP - Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.) prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z § 380 ods.1,2 CSP a rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods.1,2 CSP, na čom nič nemení ani podané odvolanie, pritom poukazuje na jeho presvedčivé dôvody.

10. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t. zn. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, príp. zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP (Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo), a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, event. vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191-§ 194 CSP.

11. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že súd vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli počas konania najavo a neopomenul žiadnu skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, resp. vyšla počas konania najavo, jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, nie je logický rozpor v hodnotení dôkazov, príp.

poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, event. vierohodnosti a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo bolo zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 - § 194 CSP.

12. Žalobcovia uplatnili tiež odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t. zn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania) a použitie správneho ust. neznamena iba opísanie jeho dikcie, ale i jeho správne priradenie k zistenému skutkovému stavu alebo inak vyjadrené posúdením veci po právnej stránke treba rozumieť výklad o tom, z ktorých ust. zák. alebo iného právneho predpisu vychádzal (prečo pod tieto ust. podradil zistený skutkový stav) a ako ho príp. vyložil, a výklad o tom, aké majú účastníci na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ust. vo vzťahu k predmetu konania práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá.

13. Súd použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho i správne aplikoval, t. zn. z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu.

14. Ani jeden zo žalobcami uplatnených odvolacích dôvodov nie je daný.

15. V predmetnom spore súd jasným a zrozumiteľným spôsobom vyložil právny záver vo vzťahu k posúdeniu zákonného predpokladu určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP, a to naliehavého právneho záujmu, keď konštatoval, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení. Odvolací súd len na zdôvodnenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie uvádza nasledovné:

16. Podľa § 137 CSP je možné žalovať najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

17. Podmienkou prípustnosti žaloby na určenie, či tu právo je alebo nie je, je naliehavý právny záujem žalobcu (písm. c/) a prípustnosť žaloby na určenie právnej skutočnosti musí vyplývať z osobitného predpisu, najmä hmotného práva (písm. d/), inak je takáto žaloba neprípustná.

18. Odvolací súd poukazuje na to, že nová procesná právna úprava zakotvuje v § 137 CSP pozitívoprávne členenie súkromnoprávných žalôb, pričom kritériom členenia je v zásade žalobný návrh (petit), avšak u druhov žalôb uvedených pod písmenom b/ a d/ sú tieto identifikované nielen podľa petitu, ale aj podľa právneho dôvodu tvrdeného práva. Úplne nová koncepcia je zakotvená v písmenách c) a d) tohto ustanovenia, kde sa rozlišuje podľa písm. c) klasická určovacia žaloba (žaloba na určenie, či tu právo je alebo nie je) a podľa písm. d) žaloba o určení inej právnej skutočnosti. Zákonodarca uviedol, že jeho záujmom bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti, resp. platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a mieniajú sa účelu žaloby určovacej. Význam tohto ustanovenia spočíva v tom, že novo vymedzuje podmienky prípustnosti pre tieto druhy žalôb, pričom podmienkou prípustnosti žaloby na určenie či tu právo je alebo nie je, je naliehavý právny záujem žalobcu (s výnimkou, ak tento vyplýva z osobitného predpisu) a prípustnosť žaloby na určenie právnej skutočnosti musí vyplývať z osobitného predpisu (t.j. nová právna úprava pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že vyplýva z právneho predpisu - najmä hmotného práva). Zmluvy a iné právne úkony, ich platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami a preto sa na žalobný návrh, ktorým má byť určená neplatnosť zmluvy vzťahujú vyššie uvedené požiadavky.

19. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhajú určenia neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky, s poukazom na množstvo neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve obsiahnutých, ako aj s poukazom na absenciu zákonných náležitostí zmluvy v zmysle zákona č. 258/2001Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Ak však žalobný petit znie na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva, je potrebné ho považovať za vadný a vady takejto žaloby odstraňovať, prípadne podľa obsahu žaloby sám súd môže naformulovať iný petit zodpovedajúci obsahu žaloby. V okolnostiach prejednávaneho sporu, vzhľadom na určitý obsah žaloby a tomu zodpovedajúce znenie petitu, nemožno dospieť k záveru o vade žaloby, spočívajúcej v rozpore medzi obsahom žaloby a formuláciou petitu, ktorú je súd povinný odstraňovať a podľa obsahu žaloby nemožno dospieť ani k záveru, že žalobcovia sa domáhajú niečoho iného, než žalobným petitom požadovaných nárokov.

20. Súd postupoval správne, pokiaľ predmetnú Zmluvu o poskytnutí flexihypotéky z 12.5.2008 uzavretú medzi žalobcami a žalovaným 1. najprv podrobil skúmaniu, či sa na ňu nevzťahujú ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, a dospel k správne záveru, že v zmysle § 1 ods. 2 predmetného zákona, v ktorom je negatívne vymedzené, čo nemožno považovať za spotrebiteľský úver, predmetná zmluva nemôže byť z hľadiska splnenia náležitostí posudzovaná v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z..

21. Vzhľadom na skutočnosť, že právna úprava tvrdená žalobcami sa na daný právny nárok nevzťahuje, súd správne skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu na nimi požadovanom určení. K otázke posudzovania naliehavého právneho záujmu na určení právneho vzťahu, alebo práva existuje rozsiahla a konštantná judikatúra, v ktorej sa opakovane zdôrazňuje, že určovací žaloba v zmysle § 137 písm. c/ CSP má preventívny charakter, ktorou sa sleduje ochrana ohrozeného práva, jej účelom je predísť stavu neistoty alebo ohrozenia určitého práva alebo jeho výkonu v právnom vzťahu, ďalej sa uplatní v prípadoch, v ktorých určovací žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi stranami v konaní. Jej význam je rýdzo praktický - nastoliť istotu v právnych vzťahoch, ak k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom, pričom treba zdôrazniť, že u týchto žalôb je treba viac ako u žalôb na plnenie dbať na to, aby nedošlo k jej zneužitiu.

22. Naliehavosť pritom podľa právnej teórie treba chápať tak, že právny záujem na určení má dostatočnú intenzitu a že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný (por. Števek, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1540s, str. 501). O naliehavý právny záujem môže ísť zásadne len vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia bolo buď ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým, čo znamená, že musí ísť u žalobcu o právny vzťah (právo) už existujúce alebo o takú jeho procesnú, príp. hmotnoprávnu situáciu, v ktorej by objektívne v už existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený, príp. pre svoje neisté postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme (komentár C.H. Beck, 2016, 1540s, str. 501).

23. Pokiaľ naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je nevyplýva zo zákona (z osobitného predpisu) musí ho žalobca v spore osvedčiť, čo znamená, musí tvrdiť a podľa možnosti tiež i preukázať skutočnosti odôvodňujúce naliehavý právny záujem na konkrétnom ním požadovanom určení. Absencia naliehavého právneho záujmu je dôvodom zamietnutia žaloby. Žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem o ním požadované určenie, ide o samostatný a prvoradý dôvod zamietnutia žaloby. Súd dospel k záveru, že tá ktorá určovací žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu o požadované určenie spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva a správne zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 241/2008). Je preto primárnou povinnosťou súdu sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadať najprv s otázkou (ne)existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môže súd rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný (por. napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 590/2017 zo 6.10.2017).

24. Súd prvej inštancie v predmetnom spore prvoradú otázku (ne)existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení neplatnosti zmluvy a ďalších žalobou uplatnených nárokov precízne vyriešil v súlade so zákonom a uvedenými zásadami ustálenými rozhodovacou praxou súdov

a správne rozhodol, lebo na základe zistených skutočností žalobu zamietol z dôvodu, že žalobcovia naliehavý právny záujem na nimi požadovanom určení nepreukázali. Ak by súd žalobe vyhovel, otázka rozsahu plnenia a jeho oprávnenosti by nebola vyriešená a právne postavenie žalobcov by sa potom nezmenilo.

25. Z vyššie uvedených záverov je rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol vecne správne, preto ho odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil, vrátane výroku o trovách prvoinštančného konania.

26. Podľa § 396 ods.1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

27. Podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

28. Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

29. Podľa § 262 ods.2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

30. Žalobcovia neboli úspešní v odvolacom konaní, preto im nevznikol nárok na náhradu ich trov, žalovaný 1. mal v odvolacom konaní plný úspech, preto má proti neúspešným žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

31. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.